

КОНВЕНЦІЯ

про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей

ДАТА ПІДПИСАННЯ: 19.10.96 р.

ДАТА РАТИФІКАЦІЇ УКРАЇНОЮ: 14.09.2006 р.*

ДАТА НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ: 01.02.2008 р.

Держави, що підписали цю Конвенцію,

беручи до уваги потребу в посиленні захисту дітей у справах міжнародного характеру,

бажаючи уникнути конфліктів між їхніми правовими системами щодо юрисдикції, права, що застосовується, визнання та виконання заходів захисту дітей,

наголошуючи на важливості міжнародного співробітництва для захисту дітей,

підтверджуючи, що найвищим інтересам дитини повинне надаватися першочергове значення,

відзначаючи, що Конвенція від 5 жовтня 1961 року про повноваження органів та право, що застосовується, щодо захисту неповнолітніх, потребує перегляду,

бажаючи з цією метою запровадити спільні положення, беручи до уваги Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права дитини від 20 листопада 1989 року,

домовилися про таке:

РОЗДІЛ I - СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ КОНВЕНЦІЇ

Стаття 1

1. Цілями цієї Конвенції є:

- a) визначити державу, органи якої мають юрисдикцію вживати заходів, спрямованих на захист особи чи майна дитини;
- b) визначити, яке право має застосовуватися такими органами при здійсненні їхньої юрисдикції;
- c) визначити право, що застосовується до батьківської відповідальності;
- d) забезпечити визнання та виконання таких заходів захисту в усіх Договірних Державах;
- e) запровадити таке співробітництво між органами Договірних Держав, яке може бути необхідним для досягнення цілей цієї Конвенції.

2. Для цілей цієї Конвенції термін "батьківська відповідальність" включає повноваження, що впливають з батьківських чи будь-яких аналогічних відносин, які визначають права,

обов'язки та представництво стосовно особи чи майна дитини батьків, опікунів або інших законних представників.

Стаття 2

Конвенція застосовується до дітей з моменту їхнього народження до досягнення ними 18 років.

Стаття 3

Заходи, згадані у статті 1, можуть стосуватися, зокрема:

- a) набуття, здійснення, припинення чи обмеження батьківської відповідальності, а також її делегування;
- b) права опіки, у тому числі права стосовно піклування про особу дитини та, зокрема, право визначати місце проживання дитини, а також права на спілкування, у тому числі право брати дитину на обмежений період у місце інше, ніж звичайне місце проживання дитини;
- c) опіки, піклування та аналогічних інститутів;
- d) призначення та функцій будь-якої особи чи органу, які відповідають за особу чи майно дитини та які представляють дитину або допомагають їй;
- e) влаштування дитини в прийомну сім'ю або в установи опіки і піклування, або забезпечення піклування в установі "кафала" чи в аналогічних установах;
- f) нагляду з боку державного органу за піклуванням за дитиною будь-якою особою, яка несе відповідальність за дитину;
- g) управління, збереження або розпорядження майном дитини.

Стаття 4

Конвенція не застосовується до:

- a) встановлення або оспорування відносин між батьками і дитиною;
- b) рішень про усиновлення, заходів, що передують усиновленню, або скасування чи недійсності усиновлення;
- c) імені та прізвища дитини;
- d) набуття повної дієздатності;
- e) зобов'язань щодо утримання;
- f) довірчої власності чи спадкування;
- g) соціального забезпечення;

- h) державних заходів загального характеру з питань освіти чи здоров'я;
- i) заходів, ужитих внаслідок караних правопорушень, учинених дітьми;
- j) рішень про право притулку та про імміграцію.

РОЗДІЛ II - ЮРИСДИКЦІЯ

Стаття 5

1. Судові або адміністративні органи Договірної Держави звичайного місця проживання дитини мають юрисдикцію вживати заходів, спрямованих на захист особи чи майна дитини.
2. З урахуванням статті 7, у разі зміни звичайного місця проживання дитини на іншу Договірну Державу, юрисдикцію мають органи Держави нового звичайного місця проживання.

Стаття 6

1. Для дітей-біженців та дітей, які внаслідок суспільних негараздів в їхній країні переміщені до інших держав, органи Договірної Держави, на території якої ці діти перебувають у результаті їхнього переміщення, мають юрисдикцію, передбачену в пункті 1 статті 5.
2. Положення попереднього пункту також застосовуються до дітей, чиє звичайне місце проживання не може бути встановлене.

Стаття 7

1. У разі неправомірного переміщення або утримування дитини органи Договірної Держави, в якій дитина мала звичайне місце проживання безпосередньо до переміщення або утримування, зберігають свою юрисдикцію доти, доки дитина не набуде звичайного місця проживання в іншій Державі та
 - a) кожна особа, установа або інший орган, які мають права опіки, не погодяться з переміщенням або утримуванням або
 - b) дитина не проживе в такій іншій державі протягом періоду, що становить принаймні один рік після того, як особа, установа або інший орган, які мають права опіки, дізналися або повинні були дізнатися про місцеперебування дитини; не триває розгляд прохання про повернення, поданого в цей період, та дитина прижилася в новому середовищі.
2. Переміщення або утримування дитини вважається неправомірним, якщо:
 - a) це порушує права опіки, набуті особою, установою чи будь-яким іншим органом, спільно чи окремо, за правом держави, в якій дитина мала звичайне місце проживання безпосередньо до переміщення або утримування; та
 - b) на момент переміщення або утримування такі права фактично здійснювалися, спільно або окремо, чи здійснювалися б, якби не переміщення або утримування.

Права опіки, зазначені вище в підпункті "а", можуть виникати, зокрема, в силу закону або внаслідок судового чи адміністративного рішення або з угоди, яка має юридичну силу згідно з правом тієї Держави.

3. Увесь час, упродовж якого органи, уперше згадані в пункті 1, зберігають свою юрисдикцію, органи тієї Договірної Держави, до якої дитину було переміщено або в якій вона утримується, можуть вживати лише таких невідкладних заходів згідно зі статтею 11, які є необхідними для захисту особи чи майна дитини.

Стаття 8

1. Як виняток, якщо орган Договірної Держави, який має юрисдикцію відповідно до статей 5 або 6, вважає, що орган іншої Договірної Держави здатний краще в конкретному випадку визначити найвищі інтереси дитини, він може або

- звернутися до іншого органу, безпосередньо або за допомогою центрального органу своєї Держави, з проханням здійснити свою юрисдикцію вживати такі заходи захисту, які вважає за необхідні, або

- зупинити розгляд справи та запропонувати сторонам подати таке прохання до органу тієї іншої Держави.

2. Договірними Державами, до органів яких можна звернутися, як це передбачено в попередньому пункті, є

а) держава, громадянином якої є дитина,

б) держава, в якій знаходиться майно дитини,

с) держава, до органів якої подано заяву про розірвання шлюбу або окреме проживання батьків дитини чи про визнання їхнього шлюбу недійсним,

д) держава, з якою дитина має істотний зв'язок.

3. Відповідні органи можуть обмінюватися думками.

4. Орган, до якого направлено звернення, як це передбачено в пункті 1, може здійснювати юрисдикцію замість органу, який має юрисдикцію на підставі статей 5 або 6, якщо він вважає, що це є в найвищих інтересах дитини.

Стаття 9

1. Якщо органи Договірної Держави, згадані в пункті 2 статті 8, вважають, що в конкретному випадку вони здатні краще визначити найвищі інтереси дитини, вони можуть

- звернутися до компетентного органу Договірної Держави звичайного місця проживання дитини, безпосередньо або за допомогою Центрального органу тієї Держави, з проханням про дозвіл здійснити юрисдикцію вжити заходів захисту, які вони вважають необхідними, або

- запропонувати сторонам подати таке прохання до органу Договірної Держави звичайного місця проживання дитини.

2. Відповідні органи можуть обмінюватися думками.

3. Орган, який ініціював прохання, може здійснювати юрисдикцію замість органу Договірної Держави звичайного місця проживання дитини тільки тоді, якщо останній орган погодився з таким проханням.

Стаття 10

1. Без шкоди для застосування статей 5 - 9, органи Договірної Держави, які здійснюють юрисдикцію щодо розгляду заяви про розірвання шлюбу або окреме проживання батьків дитини, яка має звичайне місце проживання в іншій Договірній Державі, або щодо визнання їхнього шлюбу недійсним, можуть, якщо це передбачено законодавством їхньої держави, вжити заходів, спрямованих на захист особи чи майна такої дитини, якщо

а) на момент відкриття провадження у справі один з її батьків має звичайне місце проживання в такій Державі та один з них має батьківську відповідальність стосовно дитини та

б) юрисдикція цих органів вживати таких заходів була прийнята батьками, а також будь-якою іншою особою, яка має батьківську відповідальність стосовно дитини, та є в найвищих інтересах дитини.

2. Передбачена пунктом 1 юрисдикція вживати заходів для захисту дитини припиняється як тільки рішення про задоволення або відмову в задоволенні заяви про розірвання шлюбу, окреме проживання або визнання шлюбу недійсним стало остаточним або провадження було закрито з іншої причини.

Стаття 11

1. У будь-якому невідкладному випадку органи будь-якої Договірної Держави, на території якої перебуває дитина або майно, яке належить дитині, мають юрисдикцію вживати будь-яких необхідних заходів захисту.

2. Заходи, ужиті згідно з попереднім пунктом стосовно дитини, яка має звичайне місце проживання в Договірній Державі, припиняються як тільки органи, які мають юрисдикцію відповідно до статей 5 - 10, вжили заходів, яких потребує ситуація.

3. Заходи, ужиті згідно з пунктом 1 стосовно дитини, яка має звичайне місце проживання в не-Договірній Державі, припиняються в кожній Договірній Державі, як тільки заходи, яких потребує ситуація та яких ужили органи іншої держави, були визнані у відповідній Договірній Державі.

Стаття 12

1. З урахуванням статті 7, органи Договірної Держави, на території якої перебуває дитина або майно, яке належить дитині, мають юрисдикцію вживати заходів тимчасового характеру для захисту особи чи майна дитини, які мають територіальну дію в межах відповідної Держави, наскільки такі заходи є сумісними із заходами, що вже були вжиті органами, які мають юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10.

2. Заходи, ужиті згідно з попереднім пунктом стосовно дитини, яка має звичайне місце проживання у Договірній Державі, припиняються як тільки органи, які мають юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10, ухвалють рішення стосовно заходів захисту, яких може потребувати ситуація.

3. Заходи, ужиті згідно з пунктом 1 стосовно дитини, яка має звичайне місце проживання в не-Договірній Державі, припиняються в Договірній Державі, в якій заходів було вжито, як тільки заходи, яких потребує ситуація та яких ужили органи іншої держави, були визнані у відповідній Договірній Державі.

Стаття 13

1. Органи Договірної Держави, які мають юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10 вживати заходів захисту особи чи майна дитини, повинні відмовитись від здійснення цієї юрисдикції, якщо на момент відкриття провадження питання про вжиття відповідних заходів вже було порушено перед органами іншої Договірної Держави, що мали юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10 на момент одержання прохання, та досі розглядається.

2. Положення попереднього пункту не застосовуються, якщо органи, до яких спочатку було подано прохання щодо вжиття заходів, відмовились від здійснення юрисдикції.

Стаття 14

Заходи, ужиті на підставі статей 5 - 10, залишаються чинними відповідно до встановлених умов, навіть якщо внаслідок зміни обставин була усунена підстава, на якій ґрунтувалася юрисдикція, доки органи, які мають юрисдикцію згідно з Конвенцією, не змінять, замінять або припинять такі заходи.

РОЗДІЛ III - ПРАВО, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ

Стаття 15

1. Під час здійснення своєї юрисдикції згідно з положеннями Розділу II органи Договірних Держав застосовують своє національне право.

2. Однак, якщо це вимагається для захисту особи чи майна дитини, вони можуть як виняток застосувати або врахувати право іншої Держави, з якою ситуація має істотний зв'язок.

3. Якщо звичайне місце проживання дитини змінюється на іншу Договірну Державу, з моменту такої зміни умови застосування заходів, ужитих у Державі попереднього звичайного місця проживання, визначаються правом такої іншої Держави.

Стаття 16

1. Набуття або припинення батьківської відповідальності в силу закону, без втручання судового або адміністративного органу, визначається правом держави звичайного місця проживання дитини.

2. Набуття або припинення батьківської відповідальності за угодою або одностороннім актом, без втручання судового або адміністративного органу, визначається правом держави звичайного місця проживання дитини на момент набрання законної сили угодою або одностороннім актом.

3. Батьківська відповідальність, яка існує згідно з правом держави звичайного місця проживання дитини, визнається після зміни цього звичайного місця проживання на іншу Державу.

4. Якщо звичайне місце проживання дитини змінюється, набуття батьківської відповідальності в силу закону особою, яка ще не має такої відповідальності, визначається правом держави нового звичайного місця проживання.

Стаття 17

Здійснення батьківської відповідальності визначається правом держави звичайного місця проживання дитини. Якщо звичайне місце проживання дитини змінюється, то воно визначається правом держави нового звичайного місця проживання.

Стаття 18

Батьківську відповідальність, згадану в статті 16, може бути припинено або умови її здійснення можуть бути змінені заходами, ужитими згідно з цією Конвенцією.

Стаття 19

1. Дійсність угоди, укладеної між третьою стороною та іншою особою, уповноваженою діяти як законний представник дитини згідно з правом держави, де було укладено угоду, не може оспорюватися, а третя сторона не може нести відповідальність на тій підставі, що така інша особа не була уповноважена діяти як законний представник дитини згідно з правом, визначеним положеннями цього Розділу, крім випадків, якщо третя сторона знала або повинна була знати, що батьківська відповідальність визначається останнім правом.

2. Попередній пункт застосовується тільки якщо угоду було укладено між особами, які перебувають на території однієї й тієї самої Держави.

Стаття 20

Положення цього Розділу застосовуються навіть якщо правом, визначеним ними, є право не-Договірної Держави.

Стаття 21

1. У цьому Розділі термін "право" означає норми чинного законодавства держави, виключаючи колізійні норми.

2. Однак, якщо правом, що застосовується відповідно до статті 16, є право не-Договірної Держави та якщо колізійні норми такої держави визначають право іншої не-Договірної Держави, яка застосовувала б своє право, застосовується право останньої Держави. Якщо ця інша не-Договірна Держава не застосовує власне право, правом, що застосовується, є право, визначене статтею 16.

Стаття 22

У застосуванні права, визначеного положеннями цього Розділу, може бути відмовлено, тільки якщо його застосування явно суперечило б публічному порядку, з урахуванням найвищих інтересів дитини.

РОЗДІЛ IV - ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ

Стаття 23

1. Заходи, ужиті органами Договірної Держави, визнаються в силу закону в усіх інших Договірних Державах.

2. У визнанні, однак, може бути відмовлено:

а) якщо захід було вжито органом, юрисдикція якого не ґрунтувалася на одній з підстав, передбачених у Розділі II;

б) якщо заходу було вжито, за винятком невідкладних випадків, у рамках судового або адміністративного провадження, без надання дитині можливості бути заслуханою в порушення основних принципів процедури Держави, в якій було подано прохання;

с) на прохання будь-якої особи, яка стверджує, що захід порушує її батьківську відповідальність, якщо такого заходу було вжито, за винятком невідкладних випадків, без надання такій особі можливості бути заслуханою;

д) якщо таке визнання явно суперечить публічному порядку Держави, в якій було подано прохання, з урахуванням найвищих інтересів дитини;

е) якщо захід є несумісним із заходом, ужитим пізніше в не-Договірній Державі звичайного місця проживання дитини, у разі, якщо останній задовольняє вимоги визнання в Державі, в якій було подано прохання;

ф) якщо не дотримано процедури, передбаченої в статті 33.

Стаття 24

Без шкоди для пункту 1 статті 23, будь-яка зацікавлена особа може звернутися до компетентних органів Договірної Держави з проханням про прийняття рішення щодо визнання або невизнання заходу, ужитого в іншій Договірній Державі. Процедура визначається правом Держави, в якій було подано прохання.

Стаття 25

Орган держави, в якій було подано прохання, зв'язаний фактами, на підставі яких орган держави, в якій було вжито заходу, здійснював свою юрисдикцію.

Стаття 26

1. Якщо заходи, яких ужито в одній Договірній Державі та які є в ній такими, що підлягають виконанню, потребують виконання в іншій Договірній Державі, на прохання зацікавленої сторони вони визнаються такими, що підлягають виконанню або реєстрації з

метою виконання в такій іншій Державі відповідно до процедури, визначеної правом останньої Держави.

2. Кожна Договірна Держава застосовує до визнання з метою виконання або реєстрації просту та швидку процедуру.

3. У визнанні з метою виконання або реєстрації може бути відмовлено тільки у випадках, визначених у пункті 2 статті 23.

Стаття 27

Без шкоди для такого перегляду, який є необхідним при застосуванні попередніх статей, ужиті заходи не можуть переглядатися по суті.

Стаття 28

Заходи, ужиті в одній Договірній Державі та визнані такими, що підлягають виконанню або реєстрації з метою виконання в іншій Договірній Державі, виконуються в останній Державі так, якби вони були вжиті органами тієї Держави. Виконання відбувається згідно з правом держави, в якій було подано прохання, настільки, наскільки передбачено цим правом, беручи до уваги найвищі інтереси дитини.

РОЗДІЛ V - СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 29

1. Договірна Держава призначає Центральний орган для виконання обов'язків, що покладаються Конвенцією на такі органи.

2. Федеральні держави, держави з більш ніж однією системою права або держави, що мають автономні територіальні одиниці, можуть визначити більш ніж один Центральний орган та визначити територіальний або суб'єктний обсяг їхніх функцій. Якщо держава визначила більш ніж один Центральний орган, вона призначає той Центральний орган, до якого може бути подано будь-яке повідомлення для передачі відповідному Центральному органу в цій державі.

Стаття 30

1. Центральні органи співпрацюють між собою та сприяють співпраці між компетентними органами своїх держав для досягнення цілей Конвенції.

2. У зв'язку із застосуванням цієї Конвенції, вони здійснюють належні кроки для надання інформації про закони та наявні послуги в своїх державах щодо захисту дітей.

Стаття 31

Центральний орган Договірної Держави, безпосередньо або через державні органи чи інші організації, здійснює всі належні кроки для:

а) полегшення звернень та надання допомоги, передбачених статтями 8 і 9 та цим Розділом;

b) сприяння шляхом медіації, примирення або подібних заходів, погоджених рішень щодо захисту особи чи майна дитини у випадках, до яких застосовується ця Конвенція;

c) надання, на прохання компетентного органу іншої Договірної Держави, допомоги у встановленні місцеперебування дитини, якщо є підстави вважати, що дитина може перебувати та потребувати захисту на території запитуваної Держави.

Стаття 32

На прохання, подане разом з обґрунтуванням Центральним органом або іншим компетентним органом будь-якої Договірної Держави, з якою дитина має істотний зв'язок, Центральний орган Договірної Держави, в якій дитина має звичайне місце проживання та перебування, може безпосередньо або через державні органи чи інші організації

a) надати доповідь про становище дитини;

b) звернутися з проханням до компетентного органу своєї Держави враховувати потребу вжиття заходів для захисту особи чи майна дитини.

Стаття 33

1. Якщо орган, що має юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10, має намір влаштувати дитину в прийомну сім'ю або в установу опіки і піклування або забезпечити піклування в установі "кафала" чи в аналогічній установі, та якщо таке влаштування чи таке забезпечення піклування повинне здійснюватися в іншій Договірній Державі, він повинен спочатку провести консультації з Центральним органом або іншим компетентним органом останньої Держави. З цією метою він передає доповідь про дитину разом з обґрунтуванням запропонованого влаштування або забезпечення піклування.

2. Рішення про влаштування або забезпечення піклування може бути прийнято в запитуючій Державі, тільки якщо Центральний орган або інший компетентний орган Держави, в якій було подано прохання, погодився на влаштування чи забезпечення піклування, з урахуванням найвищих інтересів дитини.

Стаття 34

1. Маючи намір вжити заходів захисту, та якщо цього вимагає становище дитини, компетентні органи згідно з Конвенцією можуть звернутися до будь-якого органу іншої Договірної Держави, який має інформацію, що стосується захисту дитини, з проханням надати цю інформацію.

2. Договірна Держава може заявити, що прохання згідно з пунктом 1 повинні передаватися її органам лише через її Центральний орган.

Стаття 35

1. Компетентні органи Договірної Держави можуть звернутися з проханням до органів іншої Договірної Держави про надання допомоги у виконанні заходів захисту, ужитих згідно з цією Конвенцією, особливо під час забезпечення ефективного здійснення права на спілкування, а також права на підтримання безпосередніх контактів на постійній основі.

2. Органи Договірної Держави, в якій дитина не має звичайного місця проживання, можуть, на прохання одного з батьків, що проживає в такій Державі та має бажання одержати або підтримувати спілкування з дитиною, збирати інформацію або докази, а також можуть робити висновки щодо можливості такого з батьків здійснювати право на спілкування з дитиною та про умови, відповідно до яких спілкування повинне здійснюватися. Орган, що здійснює свою юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10 щодо розгляду заяви про право на спілкування з дитиною, перш ніж прийняти рішення, приймає та розглядає таку інформацію, докази та висновки.

3. Орган, що має юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10 вирішувати питання про право на спілкування, може відстрочити процедуру, очікуючи результатів прохання, поданого згідно з пунктом 2, зокрема, коли він розглядає заяву про обмеження або припинення прав на спілкування, наданих у державі попереднього звичайного місця проживання дитини.

4. Ніщо в цій статті не перешкоджає органу, що має юрисдикцію згідно зі статтями 5 - 10, вживати тимчасових заходів, очікуючи на результат прохання, поданого відповідно до пункту 2.

Стаття 36

У будь-якому разі, коли дитині загрожує серйозна небезпека, компетентні органи Договірної Держави, в якій було вжито заходів захисту дитини або розглядається така можливість, якщо їм стало відомо про зміну місця проживання дитини або що дитина перебуває в іншій державі, повідомляють органи такої іншої держави про відповідну небезпеку та про заходи, яких було вжито або можливість вжиття яких розглядається.

Стаття 37

Орган не запитує або не передає будь-яку інформацію згідно з цим Розділом, якщо, на його думку, це може наразити на небезпеку дитину або її майно чи створити серйозну загрозу свободі або життю члена сім'ї цієї дитини.

Стаття 38

1. Без шкоди для можливості стягнення розумної платні за надання послуг, Центральні органи та інші державні органи Договірних Держав покривають власні витрати під час застосування положень цього Розділу.

2. Будь-яка Договірна Держава може укласти угоди з однією або декількома іншими Договірними Державами стосовно розподілу стягнутої платні.

Стаття 39

Будь-яка Договірна Держава може укласти угоди з однією або декількома іншими Договірними Державами з метою покращення застосування цього Розділу в їхніх взаємовідносинах. Держави, які уклали таку угоду, передають її копію депозитарію Конвенції.

РОЗДІЛ VI - ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 40

1. Органи Договірної Держави звичайного місця проживання дитини або Договірної Держави, в якій було вжито заходу захисту, можуть видати особі, яка має батьківську відповідальність, або особі, якій довірено захист дитини або її майна, на її прохання, документ, який засвідчує якість, в якій ця особа може виступати, та повноваження, які на неї покладено.

2. Якість та повноваження, визначені у підтверджуючому документі, вважаються наданими цій особі, за відсутності доказів про інше.

3. Кожна Договірна Держава призначає органи, компетентні складати такий підтверджуючий документ.

Стаття 41

Особисті дані, зібрані або передані згідно з цією Конвенцією, можуть бути використані лише для цілей, для яких вони були зібрані або передані.

Стаття 42

Органи, яким передано інформацію, забезпечують її конфіденційність відповідно до законодавства своїх держав.

Стаття 43

Усі документи, направлені чи одержані згідно з цією Конвенцією, звільняються від легалізації чи будь-якої аналогічної формальності.

Стаття 44

Кожна Договірна Держава може призначити органи, до яких необхідно направляти прохання згідно зі статтями 8, 9 та 33.

Стаття 45

1. Про призначення, згадані у статтях 29 та 44, повідомляється Постійне бюро Гаазької конференції з міжнародного приватного права.

2. Заява, згадана в пункті 2 статті 34, направляється депозитарію Конвенції.

Стаття 46

Договірна Держава, в якій щодо захисту дитини або її майна застосовуються різні системи права або зводи правових норм, не зобов'язана застосовувати норми Конвенції для врегулювання колізій виключно між такими різними системами або зводами правових норм.

Стаття 47

Стосовно Держави, в якій в різних територіальних одиницях застосовуються дві чи більше системи права або зводи правових норм щодо будь-якого питання, врегульованого цією Конвенцією:

- 1) будь-яке посилання на звичайне місце проживання в цій державі розуміється як посилання на звичайне місце проживання в територіальній одиниці;
- 2) будь-яке посилання на перебування дитини в цій Державі розуміється як посилання на перебування в територіальній одиниці;
- 3) будь-яке посилання на місцезнаходження майна дитини в цій Державі розуміється як посилання на місцезнаходження майна дитини в територіальній одиниці;
- 4) будь-яке посилання на Державу, громадянином якої є дитина, розуміється як посилання на територіальну одиницю, визначену законодавством тієї Держави, або за відсутності відповідних норм, на територіальну одиницю, з якою дитина має найбільш тісний зв'язок;
- 5) будь-яке посилання на державу, до органів якої подано заяву про розірвання шлюбу або окреме проживання батьків дитини чи визнання їхнього шлюбу недійсним, розуміється як посилання на територіальну одиницю, до органів якої подано таку заяву;
- 6) будь-яке посилання на Державу, з якою дитина має істотний зв'язок, розуміється як посилання на територіальну одиницю, з якою дитина має такий зв'язок;
- 7) будь-яке посилання на Державу, до якої дитину було переміщено або в якій її утримували, розуміється як посилання на відповідну територіальну одиницю, до якої дитину було переміщено або в якій її утримували;
- 8) будь-яке посилання на організації чи органи такої Держави інші, ніж Центральні органи, розуміється як посилання на ті органи чи установи, що уповноважені діяти у відповідній територіальній одиниці;
- 9) будь-яке посилання на право, процедуру або орган Держави, в якій було вжито заходу, розуміється як посилання на право, процедуру або орган територіальної одиниці, у якій було вжито такого заходу;
- 10) будь-яке посилання на право, процедуру або орган Держави, в якій було подано прохання, розуміється як посилання на право, процедуру або орган територіальної одиниці, в якій вимагається визнання або виконання.

Стаття 48

З метою визначення права, що застосовується згідно з Розділом III стосовно Держави, до складу якої входять дві чи більше територіальні одиниці, кожна з яких має власну систему права або звід правових норм щодо питань, охоплених цією Конвенцією, застосовуються такі правила:

- a) якщо існують чинні норми в такій Державі, що визначають, право якої територіальної одиниці застосовується, то застосовується право цієї територіальної одиниці;
- b) у разі відсутності таких норм, застосовується право відповідної територіальної одиниці, як це визначено в статті 47.

Стаття 49

З метою визначення права, що застосовується згідно з Розділом III стосовно Держави, яка має дві чи більше систем права або зводів правових норм, що застосовуються до різних категорій осіб стосовно питань, охоплених цією Конвенцією, застосовуються такі норми:

а) якщо існують чинні норми в такій Державі, що визначають, яке з таких прав застосовується, то застосовується таке право;

б) у разі відсутності таких норм, застосовується система права або звід правових норм, з якими дитина має найбільш тісний зв'язок.

Стаття 50

Ця Конвенція не впливає на застосування Конвенції від 25 жовтня 1980 року про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей у відносинах між Сторонами обох Конвенцій. Однак ніщо не перешкоджає застосуванню положень цієї Конвенції для цілей повернення дитини, яка була протиправно переміщена або утримувалась, чи для надання права на спілкування.

Стаття 51

У відносинах між Договірними Державами ця Конвенція замінює Конвенцію від 5 жовтня 1961 року про повноваження органів та право, що застосовується, щодо захисту неповнолітніх, та Конвенцію, що регулює опіку над неповнолітніми, підписану в Гаазі 12 червня 1902 року, без шкоди для визнання заходів, ужитих згідно із зазначеною вище Конвенцією від 5 жовтня 1961 року.

Стаття 52

1. Ця Конвенція не впливає на будь-який міжнародний договір, сторонами якого є Договірні Держави, що містить положення про питання, врегульовані цією Конвенцією, якщо тільки держави, що є сторонами такого документа, не зроблять заяву про протилежне.

2. Ця Конвенція не впливає на можливість однієї або декількох Договірних Держав укладати угоди, які містять положення щодо питань, врегульованих цією Конвенцією, стосовно дітей, що мають звичайне місце проживання в будь-якій Державі - стороні таких угод.

3. Угоди, які укладаються між однією або декількома Договірними Державами з питань, які належать до сфери застосування цієї Конвенції, не впливають на застосування положень цієї Конвенції у відносинах таких держав з іншими Договірними Державами.

4. Попередні пункти також застосовуються до уніфікованих законів, що ґрунтуються на особливих зв'язках регіонального або іншого характеру між відповідними державами.

Стаття 53

1. Ця Конвенція застосовується лише до заходів, ужитих у Державі після того, як Конвенція набрала чинності для цієї Держави.

2. Ця Конвенція застосовується до визнання та виконання заходів, ужитих після набрання нею чинності у відносинах між Державою, в якій заходів було вжито, та Державою, в якій було подано прохання.

Стаття 54

1. Будь-яке повідомлення, надіслане Центральному органу або іншому органу Договірної держави, складається мовою оригіналу та супроводжується перекладом офіційною мовою чи одною з офіційних мов іншої Держави, або, якщо це неможливо, французькою або англійською мовою.

2. Однак Договірна держава може, шляхом здійснення застереження відповідно до статті 60, заперечити використання або англійської, або французької мови, але не обох.

Стаття 55

1. Договірна держава може відповідно до статті 60

а) зберегти юрисдикцію своїх органів вживати заходів, спрямованих на захист майна дитини, що перебуває на її території;

б) залишати за собою право не визнавати будь-які батьківські повноваження або захід настільки, наскільки він є несумісним з будь-яким заходом, ужитим її органами щодо такого майна.

2. Ці застереження можуть бути обмежені щодо певних категорій майна.

Стаття 56

Генеральний секретар Гаазької конференції з міжнародного приватного права періодично скликає Спеціальну комісію з метою огляду практичного виконання цієї Конвенції.

РОЗДІЛ VII - ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 57

1. Конвенцію відкрито для підписання Державами, які були членами Гаазької конференції з міжнародного приватного права під час її вісімнадцятої сесії.

2. Вона підлягає ратифікації, прийняттю чи затвердженню, і документи про ратифікацію, прийняття чи затвердження передаються на зберігання Міністерству закордонних справ Королівства Нідерландів, що є депозитарієм Конвенції.

Стаття 58

1. Будь-яка інша Держава може приєднатися до Конвенції після набрання нею чинності відповідно до пункту 1 статті 61.

2. Документ про приєднання передається на зберігання депозитарію.

3. Таке приєднання діє тільки у відносинах між Державою, що приєднується, і тими Договірними Державами, які не висловили заперечення проти її приєднання протягом шести місяців після одержання повідомлення, зазначеного у підпункті b статті 63. Таке заперечення також може бути заявлене Державами під час ратифікації, прийняття чи затвердження Конвенції після приєднання. Депозитарію повідомляють про будь-яке таке заперечення.

Стаття 59

1. Якщо Держава має дві чи більше територіальні одиниці, в яких застосовуються різні системи права щодо питань, охоплених цією Конвенцією, то вона може під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання заявити, що Конвенція поширюється на всі її територіальні одиниці або тільки на одну чи декілька з них, або може змінити цю заяву шляхом направлення іншої заяви в будь-який час.

2. Будь-яка така заява повідомляється депозитарію і в ній чітко зазначаються територіальні одиниці, до яких застосовується Конвенція.

3. Якщо Держава не робить заяви згідно з цією статтею, Конвенція поширюватиметься на всі територіальні одиниці такої Держави.

Стаття 60

1. Будь-яка Держава може, не пізніше моменту ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання, або під час подання заяви згідно зі статтею 59, зробити одне чи обидва застереження, передбачені в частині 2 статті 54 та статті 55. Жодне інше застереження не допускається.

2. Будь-яка Держава може в будь-який час відкликати застереження, яке вона зробила. Про відкликання повідомляється депозитарій.

3. Застереження втрачає чинність у перший день третього календарного місяця після повідомлення, згаданого у попередньому пункті.

Стаття 61

1. Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення трьох місяців після передачі на зберігання третього документа про ратифікацію, прийняття чи затвердження, згаданого у статті 43.

2. Після цього Конвенція набирає чинності:

а) для кожної Держави, що ратифікує, приймає чи затверджує її пізніше, в перший день місяця, що настає після закінчення трьох місяців після передачі на зберігання її документа про ратифікацію, прийняття, затвердження чи приєднання;

б) для кожної Держави, що приєднується, в перший день місяця, що настає після закінчення трьох місяців після закінчення періоду в шість місяців, передбаченого в пункті 3 статті 58;

с) для територіальної одиниці, на яку поширюється дія Конвенції відповідно до статті 59, у перший день місяця, що настає після закінчення трьох місяців після повідомлення, згаданого у цій статті.

Стаття 62

1. Будь-яка Держава - сторона Конвенції може денонсувати її шляхом повідомлення у письмовій формі, адресованого депозитарію. Денонсація може бути обмежена певною територіальною одиницею, на яку поширюється Конвенція.

2. Денонсація набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення дванадцяти місяців після одержання повідомлення депозитарієм. Якщо в повідомленні визначено більш тривалий період для набрання денонсацією чинності, то денонсація набирає чинності після закінчення вказаного періоду.

Стаття 63

Депозитарій повідомляє Державам - членам Гаазької конференції з міжнародного приватного права та Державам, які приєдналися відповідно до статті 58, про таке:

- a) підписання, ратифікацію, прийняття та затвердження, згадані у статті 57;
- b) приєднання та заперечення проти приєднання, згадані у статті 58;
- c) дату набрання чинності Конвенцією відповідно до статті 61;
- d) заяви, згадані в пункті 2 статті 34 та статті 59;
- e) угоди, згадані у статті 39;
- f) застереження, згадані в пункті 2 статті 54 та статті 55, та відкликання, згадані в пункті 2 статті 60;
- g) денонсації, згадані у статті 62.

На посвідчення чого нижчепідписані, належним чином уповноважені, підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Гаазі 19 жовтня 1996 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який буде передано на зберігання до архівів уряду Королівства Нідерландів, та його засвідчену копію буде надіслано дипломатичними каналами кожній Державі - члену Гаазької конференції з міжнародного приватного права на час її вісімнадцятої сесії.

* Ратифіковано Законом України від 14 вересня 2006 року N 136-V (з заявами та застереженням) (Офіційний вісник України, 2006 р., N 40, ст. 2659).

